

KOMMENTÁR

Venezuela, mint lehetséges következő proxy-háború?

Az előző hírlevélben érdekes és ritka esetként kiemeltük a venezuelai őrhajó esetét, amely után a dél-amerikai rezsim a turistahajó megkísérelt eltérítését terrorista-gyanús tevékenységgel indokolta. Akkor ezt a nemzetközi közösség nagyrészt a nehéz gazdasági helyzetben lévő kormányzat figyelemelterelő tevékenységeként értékelte. Május 6-án azonban a venezuelai televízióban valóban bemutatott két amerikai zsoldost, akik elismerték, hogy Maduro elnök elleni puccs-kísérlet részesei voltak. Azóta a korábbi különleges műveleti veteránokat összefüggésbe hozták a Floridában bejegyzett Silvercorp biztonsági szolgáltató céggel (private military contractor).

A venezuelai helyzet több, mint kényes, hiszen a világ egyik legnagyobb olajkészletével rendelkező ország kitermelő kapacitásai a fontos közszolgáltatásokkal egyetemben folyamatosan amortizálódnak, és állandó a belpolitikai feszültség a jelentős infláció, az élelmiszerhiány és magas munkanélküliség miatt. Nem véletlen az sem, hogy az országban már régóta orosz és kínai tanácsadók is jelen vannak. Bár a Rosneft április elején átadta a venezuelai állami olajcégben lévő érdekeltségeit egy másik orosz cégnek, annak vezetője egy korábbi Szepecnaz tiszt, nem pedig egy energetikai szakember.

A Lawfareblog cikkének jelentősége a proxy-háborúk nemzetközi jogi kereteiről, illetve az ilyen konfliktusok fokozottabb jogi kontroll alá vonásáról így akár már - további eskaláció esetén - egy dél-amerikai példával is alátámasztható lesz, az ismert közel-keleti vagy afrikai konfliktusokon túl.

<https://www.bbc.com/news/world-latin-america-52568475>

<https://www.worldpoliticsreview.com/articles/28655/what-does-rosneft-cutting-ties-with-venezuela-mean-for-russia-venezuela-relations>

<https://www.lawfareblog.com/time-get-handle-americas-conduct-proxy-warfare>

A kudarcot valló műveletről több tényfeltáró portál is részletesen publikált:

<https://www.bellingcat.com/news/2020/05/05/the-invasion-of-venezuela-brought-to-you-by-silvercorp-usa/>

<https://podcasts.apple.com/us/podcast/74-operation-gideon-disastrous-us-mercenary-raid-into/id1364539980?i=1000473671710>

AZ ELMÚLT HÓNAP HÍREI

Derogáció az emberi jogi egyezményektől (EN)

Március végén egy brit bírójelölt eljárásában úgy döntött, hogy az Egyesült Királyság nevében egyoldalúan eltér az Európai Emberi Jogok Egyezményétől, és erről értesítést küldött az Európa Tanácsnak. A COVID-19 járvány kapcsán más

kontextusokban is felmerült az eltérés az ilyen egyezményektől, ennek feltételrendszerét járja körül Kushtrim Istrefi és Isabel Humburg cikke.

<https://opiniojuris.org/2020/04/18/to-notify-or-not-to-notify-derogations-from-human-rights-treaties/>

Trend-jelentés a Nyugat-Balkán hibrid sebezhetőségéről (EN)

A Hibrid Kiválósági Központ jelentése szerint hazánk déli szomszédait három trend fenyegeti: az EU integrációból kimaradt államok fokozódó elutasítást élnek meg, a korábbi háborúk emlékei továbbra is erősek, és jelentős a társadalmi-gazdasági instabilitás.

<https://www.hybridcoe.fi/news/trend-report-the-feeling-of-rejection-a-vulnerability-to-hybrid-influencing-in-the-western-balkans/>

A Szíriában harcoló felek nem kímélik a kórházakat (EN)

A tizedik éve tartó szír polgárháborúban az ENSZ főtitkárának, António Guterres-nek a Biztonsági Tanács részére adott beszámolója szerint a harcoló felek a nemzetközi jog előírásaira való tekintet nélkül támadják az egészségügyi intézményeket is.

<https://news.un.org/en/story/2020/04/1061192>

Német bíróság előtt az ISIS-tag, a jezidi népirtás miatt (EN)

A frankfurti bíróságon a 37 éves iraki férfit emberiség elleni bűntettel, háborús bűncselekményekkel és embercsempészettel is vádolják. Német származású feleségét már egy éve Münchenben bíróság elé állították egy jezidi fiatal lány megölése miatt.

<https://www.thedefensepost.com/2020/04/24/germany-isis-yazidi-genocide-trial/>

Alkotmányosértő a német vadászrepülő-beszerzés? (DE)

Németország a kiöregedő Tornadokat Eurofighter és amerikai Boeing F-18-as típusokkal tervezi kiváltani. Az amerikai gépek beszerzése körüli vitát az váltotta ki, hogy a német védelmi miniszter amerikai kollégájának írásban jelezte a szándékot, anélkül, hogy a kormányon belül a koalíciós partnerrel egyeztettek volna.

<https://www.tagesschau.de/inland/bundeswehr-eurofighter-f18-103.html>

Mesterséges intelligencia és gépi tanulás a fegyveres konfliktusokban (EN)

A Nemzetközi Vöröskereszt tradicionális tevékenysége okán követi a háború arcának változásait. Az MI és más új eszközök egyre fokozódó jelentőségével összefüggésben az alábbi cikk azok humanitárius nézőpont szerinti fontos aspektusait emeli ki.

<http://opiniojuris.org/2020/04/27/ai-and-machine-learning-symposium-artificial-intelligence-and-machine-learning-in-armed-conflict/>

AJÁNLÓ

Az amerikai Duke Egyetem Jogi, Etikai és Nemzetbiztonsági Központja a közelmúltban új publikációs platformján egy biztonsági témájú esszesorozatot indított.

A sorozatnak kiváltképpen az április 15-én megjelent, második tanulmányát ajánljuk az olvasónak, ami az állami tulajdonú befektetési alapokkal végzett szuverén befektetésekkel végrehajtott agresszív terjeszkedés és a nemzetközi jog viszonyát vizsgálja. A 21. század globális gazdasága jelentős mértékben más terep, mint a hidegháború párhuzamos, ideológiák által elválasztott társadalmi. Bár a gazdasági kényszerítő eszközök az ENSZ Alapokmány 2. cikk (4) bekezdés alapján nem tekinthetők nemzetközi jogi értelemben vett agresszióknak, de ugyanakkor senki sem tekinti ezeket teljesen veszélytelen eszközöknek.

<https://sites.duke.edu/lawfire/2020/04/15/lens-essay-series-sovereign-investment-as-a-tool-of-war-can-international-law-address-financial-aggression-by-state-actors/>

<https://web.law.duke.edu/lens/occasional-paper-series/>

Szerkesztők:

Dr. Vikman László főhadnagy
Dr. Spitzer Jenő hadnagy

Magyar Katonai Jogi és Hadijogi Társaság

Elérhetőségek:

1055 Budapest, Markó u. 27. III. em. 15-17/A.
Levelezési cím: 1525 Bp. Pf. 728.
Telefon: +36 (1) 332-5930/313
Fax: +36 (1) 332-5930/238
E-mail: hadijog[kukac]hadijog.hu

2020. május 17.

A hírlevélben foglalt vélemények, állásfoglalások nem tükrözik sem a Magyar Katonai és Hadijogi Társaság, sem a Honvédelmi Minisztérium, sem a Magyar Honvédség hivatalos álláspontját, teljes mértékben a szerkesztők véleményén alapul. Az idézett honlapok és hivatkozások a nyílt Interneten elérhetők, dominánsan az EU és a NATO szövetséges országok területén működnek, megfogalmazott állításaikkal, tartalmukkal kapcsolatban a szerkesztők szakmai és világnézeti forráskritikát javasolnak. A Memorandum elsődleges célja a figyelemfelhívás, gondolatébresztés és tájékoztatás a katonai jog és hadijog tekintetében is releváns témákban.